

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aby se náhrada za ztrátu na výdělků při současné valorizaci minimální mzdy už poškozeným nesnižovala

Zaměstnanci, kteří se stanou po pracovním úrazu uchazeči o zaměstnání, registrovanými na úřadu práce, by už neměli tratit na zvyšování minimální mzdy. Renty za poškozené zdraví vyplácené v podobě náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti resp. při uznání invalidity by už neměly být v některých případech snižovány při nárůstu úrovně minimální mzdy. Od valorizovaného výdělků před vznikem škody se má odčítat minimální mzda nikoliv v aktuální výši, ale v původní výši z doby, kdy byli poškození zařazeni do evidence uchazečů o zaměstnání. Obdobné změny jako v zákoníku práce by měly být provedeny i v právní úpravě rent pro vojáky a příslušníky bezpečnostních sborů.

Pracovní úraz či nemoc z povolání si často vynutí přechod zaměstnance na hůře placenou práci nebo dokonce poškozený ztratí schopnost pracovat a vydělávat si zcela. Zaměstnanci se proto přiznává pravidelné odškodnění – renta v podobě náhrady za ztrátu na výdělků příslušející po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání resp. při uznání invalidity z uvedených důvodů, a to ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody, kterého poškozený dosahoval před pracovním úrazem či nemocí z povolání v původním zaměstnání, a stávajícím výdělkem v současném povolání, dosahovaném po pracovním úrazu nebo zjištění nemoci z povolání, a to s připočtením případného invalidního důchodu pobíraného z téhož důvodu.

V případě, že se poškozený zaměstnanec, jemuž je vyplácena náhrada za ztrátu na výdělků, stane např. v důsledku ukončení zaměstnání uchazečem o zaměstnání v evidenci úřadu práce, tak je mu renta i nadále poskytována ve stejné výši i v době, kdy je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Podle ust. § 271b odst. 3 věty druhé zákoníku práce pobíral-li zaměstnanec před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, přísluší mu tato náhrada v takové výši, ve které mu na ni vzniklo právo za trvání pracovního poměru nebo právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr. Problém však nastává v případě, že poškozenému zaměstnanci před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, náhrada poskytována nebyla. V případě, že se poškozený stane uchazečem o zaměstnání, chybí zde tzv. púrazový výdělek, tedy výdělek, který by se pro účely stanovení renty, porovnával s výdělkem před vznikem škody. Proto je pro případy, že je poškozený veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, zákonem stanovena fikce výdělků ve výši minimální mzdy. Podle ut. § 271b odst. 3 věty první zákoníku práce náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity přísluší i zaměstnanci, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání; za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se považuje výdělek ve výši minimální mzdy.

Nejednotnost postupu poškozuj e některé poživatel e renty, ale náprava nebude rychlá, jak navrhla vláda

V praxi je přitom sporné, zda se má v tomto případě při výpočtu náhrady vycházet z aktuální výše minimální mzdy, nebo z výše minimální mzdy účinné v den zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání. Jsou uplatňovány dva rozdílné přístupy a výpočty. Tuto nejednotnost vzbuzující pochopitelnou nevoli dotčených poškozených poživatelů renty by měla odstranit novela

zákoníku práce. Jedním z prvních poslaneckých návrhů zákonů po podzimních volbách do Poslanecké sněmovny byl a je v aktuálním (VIII.) volebním období PS PČR sněmovní tisk č. 22 (<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&T=22>) – příslušná novela zákoníku práce, která by tento problém vyřešila (v době odevzdání příspěvku autorem redakci 21. 3. 2018 je ve fázi 2. čtení zákona). Avšak nikoliv komplexně, protože návrh pamatuje pouze na poškozené, kterým je náhrada za ztrátu na výdělku přiznána podle zákoníku práce, nikoliv podle jiných právních předpisů. A proto i vláda přišla se svým obdobným návrhem zákona k témuž problému, jíž je sněmovní tisk č. 91 (<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=91&CT1=0>), který neopomenul i potřebnou novelizaci dalších právních předpisů, a to též zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Patrně bude při projednávání a schvalování upřednostněn vládní návrh zákona, i když ten dřívější poslanecký by mohl být změněn podle předlohy vládního návrhu zákona. U vládního návrhu je nadto navrženo, aby s ním Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas ve zrychlené proceduře již v prvním čtení ve smyslu ust. § 90 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. (Toho se však nepodařilo na 7. schůzi Poslanecké sněmovny dne 21. 3. 2018 dosáhnout, a návrh zákona tak bude projednáván podle ust. § 90 odst. 7 jednacího řádu.) Proto přichází v úvahu i doplnění poslaneckého návrhu zákona. V obou případech se navrhuje, aby přijatý zákon nabyl účinnosti ihned vyhlášením ve Sbírce zákonů.

Příklad

Jestliže dojde ke změně právní úpravy, nebude už docházet k tomu, že, namísto toho, aby se při (v zásadě pravidelné – každoroční) valorizaci náhrad za ztrátu na výdělku renta poškozenému zvýšila, tak mu poklesne. Sami dotčení poškození, ale i odborníci věci se zabývající, tuto situaci dobře znají. Čtenáři neznalí věci se možná zeptají, jak je tohle možné, že renta může po valorizaci klesat. Kupříkladu při poslední valorizaci k 1. lednu 2018 se na základě nařízení vlády č. 406/2017 Sb. průměrný výdělek rozhodný pro výpočet náhrady upravuje tak, že se průměrný výdělek rozhodný pro výpočet náhrady, popřípadě (již dříve) zvýšený podle pracovněprávních předpisů, zvyšuje o 3,5 %. (Připomeňme, že o příslušnou procentní sazbu se zvyšuje rozhodný průměrný výdělek, nikoliv samotná náhrada.) Jestliže průměrný výdělek zaměstnance před úrazem činil např. 20.000 Kč a po úrazu činí 16.000 Kč, tak náhrada za ztrátu na výdělku představuje 4.000 Kč. Jestliže se provedla valorizace náhrady za ztrátu na výdělku, pak se (původní skutečný, posléze již po dalších valorizacích už jen fiktivní) průměrný výdělek 20.000 Kč zvýšil o 3,5 % na 20.700 Kč, a proto vyplácená náhrada na 4.700 Kč. Zaměstnanci, který po pracovním úrazu nebo nemoci z povolání pracuje, se tak zvýšila náhrada o 700 Kč. (Taktéž zaměstnanci, který je sice veden jako uchazeč o zaměstnání úřadem práce, ale náhrada mu byla vyplácena ještě před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání.) Avšak v případě zaměstnance se stejným rozhodným výdělkem, který je registrován úřadem práce a rentu předtím nepobíral, tomu tak není. Jestliže jeho průměrný výdělek činil 20.000 Kč a od něho se odečítala do 31. 12. 2017 minimální mzda ve výši 11.000 Kč, tak náhrada za ztrátu na výdělku činila 9.000 Kč. Po valorizaci by od 1. 1. 2018 měla činit 9.700 Kč, když by se od valorizovaného fiktivního průměrného výdělku 20.700 Kč odečetlo 11.000 Kč (dosavadní výše minimální mzdy), jenže, pokud byla odečtena nová – aktuální – k 1. 1. 2018 valorizovaná výše minimální mzdy, to jest 12 200 Kč, tak náhrada činí toliko 8.500 Kč. Náhrada se tak snížila o 500 Kč.

Odstranění dvojkolejnosti výpočtu

Jestliže se nebude zohledňovat valorizace minimální mzdy, tedy se při výpočtu náhrady nebude započítávat její aktuální výše, ale výše (dle dikce návrhu) platná (patrně by byl vhodnější termín účinná) v den zařazení uchazeče o zaměstnání, tudíž minimální mzda, která se bude počítat, zůstane pro konkrétního poškozeného stále stejná, bez ohledu na její valorizaci, tak k poklesu náhrady nebude docházet, naopak renta se bude zvyšovat. Proto se navrhuje do ust. § 271b odst. 3 zákona

věty první zákoníku práce stanoví, že u uchazeče o zaměstnání se za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání považuje výdělek ve výši minimální mzdy (který se podle ust. § 271b odst. 1 zákoníku práce odečítá od původního výdělku před vznikem škody resp. valorizacemi navyšovaného fiktivního výdělku), a to „platné v den zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání“. K podobné změně – novelizaci má dojít na základě vládního návrhu zákona i u dalších dvou shora zmíněných předpisů upravujících náhradu za ztrátu na služebním platu po zániku služebního poměru resp. náhradu za ztrátu na služebním příjmu po skončení pracovní neschopnosti. (V zákoně č. [221/1999](#) Sb. má být stanoveno, že pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním platu občanovi, který je po zániku služebního poměru veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se použijí příslušná ustanovení zákoníku práce obdobně. V zákoně č. [361/2003](#) Sb., pak stejně jako v zákoníku práce, že pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě příslušníkovi, který je po skončení služebního poměru veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, se použije minimální mzda ve výši stanovené v den jeho zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání.

Nedoplatky se vracet nebudou

Přechodné ustanovení vládního návrhu novely pak zajišťuje přepočítání náhrady všem poškozeným v uvedené situaci, když jsou poškození uchazeči o zaměstnání vedenými na úřadu práce - náhrada za ztrátu na výdělek po skončení pracovní neschopnosti, na niž vzniklo právo přede dnem nabytí účinnosti novely, jim již ode dne účinnosti novely bude příslušet podle nových pravidel. Bude se to podle důvodové zprávy týkat především zhruba 600 poškozených, jimž vyplácí rentu Česká pojišťovna, a.s. Kooperativa pojišťovna, a.s.. Vienna Insurance Group, již nějakou dobu fiktivní výdělek uchazečům o zaměstnání v důsledku valorizace minimální mzdy podle svého sdělení nenavyšuje, tedy náhradu nesnižuje.

Poškozeným se však částky, které jim v důsledku zvyšování minimální mzdy vyplaceny nebyly, vracet zpětně nebudou, ale od nabytí účinnosti zákona jim již bude zohledněna výše minimální mzdy, která byla pro každého jednotlivého poškozeného zaměstnance platná v den, kdy byl zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání.

Richard W. Fetter,

autor je právníkem specializujícím se na občanské a pracovní právo

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)

- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)
- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)